

...ussius
...ensis

Steszkowski Jeb: Oratio panegyrica
Illmo D. D. Janussio Duci in Ostrogiets
1612.

ORATIO PANEGYRICA,

Illustrissimo Domino,
D. IANVSSIO DVCI
IN OSTROG, COMITI IN TARnow, Castellano Cracouień: Włodimirień: Cercassień: Białocerkieuień: Canouień: Bohusłáu: Pereasłáu: Capitaneo, &c. &c.
dicta, dicataq;

A
SEBASTIANO SLESZKOWSKI, Artium lib: Magistro, & Phil: Doctore.

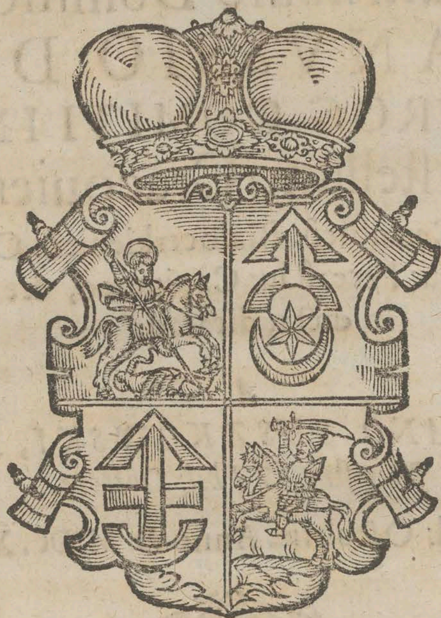
VII. Cal: Octobris. Anno *D. M. DC. XII.*

CRACOVIÆ, Typis Simonis Kempinij.

IN ARMA
Illuſtriſſimorum Ducum
OSTROGIORVM.

QVid Bellator eques, monſtrũ proſternere tentans?
  Quid ſurgenſq; , notat, crux, & apertus apex?
Stella notat claros clarâ pietate Dynaſtas,
  Queîs ſplendet ſanctæ Relligionis honos.
Luna quid? aut rutilo diſtincta ſagitta Pyropo?
  Rectis in cœlum gloria pandit iter.

Illustrißimo Domino,

D. IANVSSIO DVCI IN Ostrog, Castellano Cracouień:

Capitaneo Canouień. &c. &c. Domino, & Patrono suo Colendissimo.

S. P. D.

CElebris ac peruetus apud omnes paßim gẽtes mos erat, Illustris: Princeps, Domine, Patrone Musarum inclyte, non modò diuis per modum gratitudinis sacrificare, sed viris etiam principibus, & de Repub: optimè meritis, tam publicè quàm priuatim acceßionem honoris gratulari: imò & donaria offerre, quæ simulachra eßent virtutis, & gloriæ monimẽta ad omnem posteritatem deriuantia: quorum contemplatione illi quoq; per insignem æmulationẽ ad easdem heroicas, & excelsas virtutes accenderentur, & ad immortalis gloriæ splendorem incitarentur. Hinc antiqui illi viuas effigies exprimere, illustri causa perpetuitatem merentium: quidam autem statuas in certamine Olympico, vel campo Martio victoribus solebant erigere. Et quidem quæ diis consecratæ erant, Εἴδωλα: *quæ Heroibus,* ξόανα: *quæ Regibus,* Ἀνδριάντες: *quæ sapientibus* Εἴκελα: *quæ deniq; benè meritis ciuibus* βρέτεα *vocabantur, authore Pausania, & Plutarcho. Quo etiam pacto Alexandrum Seuerum Imperatorem imaginibus clarorum virorum lararium suum ornaße testis est Lampridius. Et Marcũ quoq; Varronem non solùm nominibus, sed etiam imaginibus septingentorum illustrium virorum libris suis insertis mirificè delectatũ fuiße*

ſcribit Titus Pomponius Atticus. Quid ego de te dicã, Illuſtriſsime Princeps? Profectò ſplendor generis Tui, & virtutum tuarum claritas hoc requirere videtur, vt ſicut ille Alexander Magnus, non niſi ab Apelle pingi, à Lyſippo fingi deberes. Multæ enim ſunt, & magnæ actiones Tuæ tum publicæ tùm priuatæ, quæ in ore ſunt omniũ: cũ & in Chronicis paſsim dexteritas maiorum tuorum legatur, & magnitudo meritorũ commemoretur: neq; enim humili, aut obſcuro loco celebratiſsima virtutũ Tuarum munera deſident, ſed quaſi è ſpecula quadam excelſa atq; illuſtri relucent, & radiis ſuis Reip. ſalutem protendunt: ob quæ non modò à Regibus, & ſummis quibuſq; viris, verũ etiam ab exteris nationibus, & populis, ac inprimis ab eruditis omnibus mirificè amaris, & obſeruaris. Tuum illi auguſtiſsimũ, & ſemper illuſtriſ: nomẽ ſuſpiciũt, ac venerãtur. Et verò cum hoc tempore ſpectatiſsimã virginem, adeò omnibus gratiis ornatam, vt non ab hominibus genita, ſed à diis ipſis facta eſſe videatur, matrimonio tibi coniungere voluiſti; cum qua deinceps per omne reliquum vitæ Tuæ ſpacium placidè, iucundeq; viuas, cuius ſanctiſsimis moribus Te, & tuam conſtantiſsimam fidem committas, ex eaq; liberos expectes, qui nominis, famæ, dignitatis, gloriæq; paternæ ſint hæredes, & æmulatores: Quod felix, fauſtũ, fortunatũq; ſit: Tuã Sapientiã etiam atq; etiam admiror, eius autem felicitati admodum gratulor, quæ tibi ſe coniungit viro, qui virtute, & ſapientiâ, non modò eos, qui hoc tẽpore ſunt, ſed etiam antiquitatis memoriam omnem ſuperâſti. Nam cũ ſcias filios eſſe familiæ columen, & immortalitatis documentum, hoc intendis, vt cum eis

paren-

parentes renasci videantur, & extet honorificentissima no-minis tui memoria apud omnes, ac rectè factorum claritas in omne æuum duratura prædicetur. Quocirca cum omnes passim tibi applaudant, omnes in tui actus istius celebritate summa quæq; in te deferant animorum suorum argumenta, & fidelitatis ornamenta, egoné adeò deses, & ignauus ero, qui etiā tanquam anser inter olores nō aliquid gestiente animo perstrepam? præsertim cum incredibilē Tuā humanitatem in te perspexerim in POTOK ante aliquot annos erga me declaratam, dum Czestochouiā proficiscens ad Magnificū ac Generosum Dominum Martinum Silnicki, Dominum, & benefactorem meum benignè diuertisses, mihiqúe te salutāti singularem animi tui beneuolētiā declarâsses. Itaq; quò minus de tua voluntate erga bonas literas dubito, eò magis studio quodam incredibili beneuolētiam tuam erga me excitandi ardeo, & in numero tuorum clientum reponi vehementer exardesco. Accipe igitur, vir Maxime, ac Illustrissime, & accipe lubens volensqúe munusculum hoc qualequale literarium, animi mei syncerum pignus, & virtutis tuæ nunquā intermorituræ argumentum. Quod si (vt spero) non omnino tibi displicuerit, sedulam dabo operam, vt maiorum vigiliarum opere aliquo mea erga te, & tuos posteros, fides, atq; obseruantia simul cum laude virtutis tuæ & prudentiæ accuratiùs exactiùsq; expressa, cunctis in posterum gentibus inclarescat. Vale Princeps Illustrissime. Dat: Crac: 7. Calend. Octob: Anno Domini 1612.

Illustrissimæ celsitudinis Tuæ

Addictissimus cliens

M. Sebastianus Sleszkowski.

ORATIO PANEGYRICA.

MAgnum & illuſtre munus eſt, Illuſtriſsime Princeps, de genere humano mereri: id eſt, multorum aliô flexas mentes ad metam illam Publici Boni ducere, ac dirigere. Reuera enim in hoc vno noſtra felicitas ſita, vt Publica ſalus ſalua, & integra conſtet; ac etiam optimus quiſq; naſcitur, non vt ſeſe molliter curet, ſed vt per ipſum in communi ſocietate benè beatèq;, id eſt, ſanctè, innoxiè, ex vſu publico, & priuatim, & publicè viuatur. Ego ita ſentio, omniſq; ſapiens mecum; & ſimul facio hac opellâ meâ in laudem tuam factâ, & teſtimonium immortalitatis, ob tua in Bonum Publicum merita atq; virtutes,

quas nec venturaſ ilebunt
Luſtra, nec ignotâ rapiet ſub nube vetuſtas.

Publicè quippe intereſt aliquod virtutibus prœmiũ, aut prçconiũ ſaltẽ eſſe: & ne ijs ſit tantùm ex conſciẽtiâ merces. At enim quî ſic mereor? mereor: quia iuuo, & quidem veteres mihi præeũt, qui in publicis etiam conuiuijs Principũ virorum merita, & virtutes ſoléni ritu, meloq; ſuaui occinentes, accendebant iuuẽtutis animos ad probitatem, atq; egregia geſta: præit Miltiades, qui ſuis trophæis non patiebatur ſomnum capere Themiſtoclem. Hoc ipſum hîc ego volo, & multorum animos ſuccendo ad virtutem, præclara facta, & amorem patriæ, dum breuiter te talium viuũ exẽplar ipſis præcino. Et rectè, duci natura mauult, quàm cogi: ad Principem autem virum reliqui ciues ſe formant, & *Olim in publicus cõuiuijs Prĩcipũ virtutes legebantur.*

Componitur

Componitur orbis
Eius ad exemplum.

Nec cauſâ occulta: quoniam ad alta illa verſæ plerũq; mentes, & oculi: nec tam imperio nobis opus, quàm exemplo. Sponte ſequimur, ſi præit virtute, qui dignitate. Neq; hîc inanis conatus meus, ſplẽdida, fateor, per ſe tua virtus, facta illuſtria; verùm tu, Princeps Illuſtriſsime, nõ huic duntaxat, ſed etiam illi vitę ſerui, quàm ipſa æternitas intuebitur: ſerui iudicibus, qui multis poſt ſæculis (vt hoc cum Cicerone dicam) de te iudicabunt; & quidem haud ſcio an incorruptiùs quàm nos: nam & ſine amore, & ſine cupiditate: & rurſus, ſine odio, & ſine inuidia iudicabunt, & imitabuntur; ſerui inquam, poſteritati, & benigniter patere de te, tuiſq; virtutibus aliquid proferre in lucem. Mihi ecce

Libenter hoc, & omne militabitur
Bellum in tuæ ſpem gratiæ.

Abſq; aſſẽtatione. Et quidem ἄνευ τῆς κολακεῖας: quia me procul ab ea finxit natura: *Abſquè fuco.* ἄνευ τοῦ φενακισμοῦ: quia ab hoc vitio ſemper ego alienus. Tu verò Princeps Illuſtriſsime,

Dum tibi res, non te rebus ſubiungere conor,

animum meum, quod præcipuè volo, vide, cognoſce, promoue, auraq; lenitatis & beneuolentię tuę ei ſpira, eum dirige, & accipe; accipe & tu ô mea Polonia, meis verbis, quẽ iã olim accepiſti factis Principem aureũ ab ęuo aureo, vt quẽ virtus, virtus inprimis, genus, merita in Rempub: ſplendidiſsima omnia decorârũt.

Magna eſt vis ſanguinis, & originis, Illuſtriſsime Princeps: quia è ſentibus non gignitur roſa, ab hac ordior in re tua, & verè affirmo, non multas in vniuerſo terrarum orbe gentes reperiri, quæ cum ea vel antiquitate, vel rerum geſtarum gloria queant comparari. Videlicet alta ab origine per Duces ab Oſtrog (qui olim è Ducibus Ruſsiæ nobiliſsimis orti familijs locum, & lucem inter Sarmatiæ proceres ſemper tenueruut) deriuatus in te ſanguis natales tuos inſtruit. Ruſſus frater Lechi Polonorum primi Ducis (Hiſtoria, quæ eſt *Matthias* teſtis temporum, & lux veritatis, docet) vir clarus, & *à Miech:* *rerũ Pol:* fortis, primus tibi Dux, & parens, venit in eam regio- *Scriptor* nem, quæ nunc ab illo Ruſsia dicta, eam ſuæ ditioni *lib: 1. cap* *2.* ſubiecit: diu ſalubriter rexit: tandem ſuis poſteris Cio, Saieco, Coreuo, reliquit, qui per lõgos nepotes Aſcolto, ac Dyro imperium felix, & propagatum tradiderunt. Quid hîc Ruricum, Seneum, Truborẽ, loquar? quid Olgum & Igorum, qui olim terrori toti Græciæ, memorem? Quid dicam Suatoſlaum, qui Bulgariam expugnauit: octoginta Caſtra cepit: tributum pẽdere iuſsit: ex ipſa Græcia ampla ſpolia retulit?

Maior rerum mihi naſcitur ordo,

Maius opus moueo,

nempe ad Volodimirum, virum rarũ, & ab aureo æuo, propero; ab aureo dico, quia ipſo rerũ potiente, aurea Ruſsis ætas illuxit: id eſt, Ruſsia illuſtrara diuini luminis ſplendore. Hic namq; Annâ ſorore Baſilij & *Año 990.* Conſtantini Imperatorum orientis in coniugem accepta ta-

ptâ, tactus diuini Spiritus afflatu, ſimul doctrinam, ac fidem veram in Chriſtum, æternam æterni Patris ſobolem, verum Deum, verum & hominem accepit, & magnâ celebritate cum duodecim filijs, more gentilicio ex pluribus olim genitis vxoribus publicè ab Antiſtite Corſcimē: aquâ ſalutari perfuſus, totam Rusſiam ad eandem religionem exemplo ſuo exciuit: monitis, ac præmijs allexit: minis, ſupplicijsq; traxit pertinaces. Mira ipſius pietas, & feruens in augenda religione Chriſti Dei, qui æternum

verbum, quo omnipotens condidit omnia

mirificè Principem dignum in ſui amorem accēderat. Ecce ſuis manibus templa, & idola falſorum Deorum demolitur: ecce ſimulacrum fulminis à ſe, & à ſua gēte maximè cultum, equis illigatum iubet trahi, & in Boryſthenem inijci. Vidit mehercle, & ſenſit religionem veram eſſe fulcrum, atq; vinculum Reip: adeò, vt hęc cum illa florente floreat, cadente cadat. Porrò quoniam qualiſcunq; ea hauſta peruicaciter inſidet, & ſua cuique optima videtur: quia non ratione, ſed affectu à ſingulis diiudicatur. Senſit vir Deo dicatus, populum ægrè ab inueterata ſuperſtitione auelli: & ideò ipſe omnibus inſpectantibus manu ſua, arboribus, quas ante coluit, ſecures impingēs, & ab radicibus deturbās: Non eſt (clamabat) non eſt Deus, quod exſcindi, & deijci poteſt: agnoſcite miſeri errorem, oculoſq; mētis iam tandem conuertite ad Deum, verum conditorem omnium, in omnia potentem. O virum rari, &

ſingu-

ſingularis exempli, vereq; natum ad diuina! Nullum in ea re laborem fugit, nullam extimeſcit difficultatē; etiam à Conſtantinopolien: Patriarcha (nullum credo id tempus diſcidium habuit Eccleſia Orientalis ab ea, quæ cæterarum omnium eſt mater, ac magiſtra, à noſtra dico, quæ eſt Catholica Romana) viros doctiſſimos, religionis veræ profeſſores, qui primi nouellas illas, ac teneras, nuper in horto Chriſti conſitas, plantas copioſis ſalubrium præceptorum imbribus rigârūt, aduocauit: Metropoliten Kiouiæ, Archiepiſcopum Nouogrodi, in alijs vrbibus Epiſcopos, conſtituit. Hic ego vos Illuſtres animę Iaroſlae, Iſaſlae, Baſili, Roſciſlae, Suatopelce, Georgi, Iaropelce, Volodore, Mſciſlae, Romane, Leo à quo Leopolis, Theodorote, *Io*annes, Conſtantine, vel inuitus prætereo. In exigua tabella, id eſt, in anguſto vnius orationis curriculo nequeo veſtra facta pingere, ſeu exprimere: Danielis ſaltem caput oſtēdo, totum reliquum abſcondo corpus. Hic poſt Colomanum *R*egem, è numero viuorū expunctum, Vngaris, vi, & magnâ potentiâ eiectis, imperio totius *R*uſsię potitus, ob merita ſua in religionē, & ſingulares virtutes, inſigne, ſceptrumque regium ab Opiſſone, nuncio à ſede Apoſtolica in Poloniā miſſo, *Abbate Meßanen.* obtinuit. Rex fuit, honorē regium habuit, æternūque in Ruſsiâ ſuis reliquit, ni ſuccedens ætas, minùs cupida honoris, aut ambigens neglexiſſet. Sed *E Concilio Lugdunē. ſi ſub Innocētio 4 1246.*

tantúmne aliquis ſibi poſſe videtur
Fata quoq; vt ſuperet?
Certa ſtant omnia lege.

Et ab

Et ab omni æternitate fataliter (pio dico sensu, quia ex Deo pergunt cuncta ordine suo) omnia destinata: nec cosilio prudenti, nec remedio sagaci, diuinæ prouidentiæ fatalis dispositio subuerti, aut euerti potest. Stat æterni Dei lex æterna: ego per innumeros alios atauos, & prauos tuos venio ad Ioannis filium, tuum, Priuceps Illustrißime, auum.

Neminē fata prætereunt

Hic vir hic est Diuûm genus

Cōstātinus noster, verè magnus inter magnos, quem magnitudo animi, & prudentia, cuius vtriusqúe egregium specimen dedit in publicis, ijsqúe arduis, negocijs; imò ipsa

Ardens euexit ad æthera virtus.

Accipe de illo testimoniúm, seu elogium Pisonis, viri magni, Nuncij sedis Apostolicæ, ad Sigismundum primum Regem nostrum: *Dux Constantinus Ostrogius in re bellica facilè princeps; domi Numa religiosior, foris Romulo non inferior, in quo nihil est, (omnes vno ore dicunt,) quod probari nequeat: ter & tricies feliciter victor.* Quid mirum? verißimum Græcorum verbum:

Mißi à Leone 10.

Ἐξ ὧν ἔπαθες ἔμαθες

A quibus læsus ob his doctꝰ.

& Miseria prudentiæ bona mater. Quippe Principes optimi, & prudentißimi, qui aliquādo in aduersa sorte. Talis noster: quia adhuc iuuenis bello captus, per annos septem apud Ioannem Ducē Moscouiæ in vinculis egit; egit, & sapere didicit. Nō aditum, non exitum facilè reperio, si semel me penetro in profundum hoc rerum ab eo gestarum. Pugnas, victorias, triūphos, monu-

Sub Alexand: Rege indicto, ob nō erectū in arce Viln: ritu Russ.

monumenta, munera ipſius obſtupeſcimus Visné paulululum in his peregriner? Facio. oculos attole, & vide, quàm eum iuuat acer cruentum,

templum post acceptā à Rege in matrimoniū Helenā filiā Ducis Moſcouia

Vultus in hoſtem.

Vide quàm acerrimus ille propugnator Patriæ, (extrema enim hîc tantùm tango) vide inquam. Ecce testis Ruſsia, quæ ſæpenumero magnis oppreſſa hoſtium copijs, eorum ipſorum ſanguine redundauit. Scytharum tres exercitus ingentes apud Sluſcum ad internecionem cęcidit. Etiamnum cupis? Viſnouecia dat fidem, quam magnis cinctam periculis, & celeritate conſilij, & terrore belli explicauit, dum viginti quatuor millia Scytharum paruâ manu minore ſuorũ clade (quis credat vix centum ſuis amiſsis) penitus deleuit. Nec hoc quidem ſatis eſt? Canouia docet, quam è faucibus Scytharũ eripuit, dum viginti ſex millia hoſtiũ profligauit. Sic ea gens famelica, vel è flammâ cibum ſolita petere, diuinâ Ducis Oſtrogij virtute cõpreſſa. O crudi Scythæ aſſueti viuere rapto, hiſce cladibus

Diſcite iuſtitiam moniti.

τὸ θεῖον μετὰ σχολῆς καὶ τάξει βαδίζει; vigilat tñ Diuinꝰ ille oculꝰ; &

Numẽ diuinũ lẽtè & ordine progreditur

Nunquam antecedentem ſceleſtum
Deſeruit pede pæna claudo.

Ecce ſiſtit effrẹnem illum veſtrum impetum, & vos peccantes, paratoſqúe peccare benigniter tollit. Tollit vnà vobiſcum ſuperbum, ac ferocem Moſcum per noſtrum Ducem Conſtantinum. Quid agis, ô Baſili, Dux Moſcouiæ.

Diſtri-

Districtus ensis cui super impiâ
Ceruice pendet?

Quid nobis, quid imperio nostro insultas? quid Polonis necem, Lituanis compedes minaris? quid gentem, & militem nostrum flagris iam ante victoriam in Moscouiam abigis? O impudentiam, ô insaniam, dum tam audacter.

Tales & tantos rumores ante salutem

posueris! dum tam impudenter, & inconspectè cum Plautino milite totum agmē nostrū vno spiritu difflaueris! An te cepit aliquando cælestis illa curia, & tu illius decreta? Perge Tyranne,

Dominare tumidus, spiritus altos gere,

& sitiens sanguinis, prædęqúe, minas, & cędem spira, rape (prout polliceris) cęde, vre, vasta. aberrabis mox à mente tua demente. aliud ecce supremę mentis in supremo illo consistorio ęternum ab ęterno decretū, occulto fine te inscium inuitumqúe trahit ad tuum finem. Agè dum flores paulisper, & viuis in hac scęna, animo iam ante tecum pręcipe, elationem istam tuā, vel (vt verius dicam) superbiam, manere lachrymas, & deiectionem. Differis enim ad tempus, non dimitteris: nemo quippe crimen in pectore gestat, qui non idē Nemesim in tergo. Hodie magnus es? cras alius, aut nullus: Videlicet superbię assidua comes deiectio, & pęna. Dicam in hac Tragędia cum Tragico Poëta;

Sequitur superbos vltor à tergo Deus,

qui nihil altum præter se vult; eiqúe proprium

τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινῶν, τὰ δὲ τάπεινα ὑψῶν.

Erecta deijcere, deiecta erigere

Clarum in magno Persarum Rege Cyro, qui à Thomyri capite truncatus, & caput in vtrem humani sanguinis plenum, iniectum: Clarum in Alexandro Macedonum Rege, qui dum etiam homo fastidit esse, veneno extinctus, septem diebus insepultus iacuit: Clarum in Iulio Cæsare, inter pompæ fercula trium verborum prẹferente titulum, veni, vidi, vici, qui in Capitolio à Senatu suo tribus & viginti vulneribus confossus: Clarum in Baiasite, qui à Tamerlano captus, cauea ferrea inclusus, per omnem Asiam rerum humanarũ spectaculũ ductus, desperatâ liberatione, iteratis validis ictibus, caput caueæ incussit, & indignantem animam emisit: Clarum in Tomambeio Ægypti Africẹq; Sultano, qui arbiter paulò ante vitẹ necisq; gentium, in vrbe sua principe, mulo vicatim per ludibrium circumductus, infami laqueo strangulatus. Quid hẹc memoro? clarũ in te, ô Basili, cuius omnẽ vim vis illa suprema, à qua est omnis vis, subuertit, & euertit. Fuge,

heu fuge, teq́; neci, teq́; eripe vinclis.

Ecce Cõstãtinus Ostrogius, qui in hoc euẽtu mẽtẽ suã subiecit Diuinẹ menti, & omnia sua æterno eius decreto, ad Orsam Borysthenem cum suo milite traiecit: octoginta millia validissimi tui exercitus disiecit, & dissipauit: quadraginta millia cẹcidit: quatuor ampliùs millia in seruitutem cum supremo tui exercitus Prẹfecto Ioanne Andrea Celadino, cum omni fermè Senatu tuo, in seruitutem abduxit: Castra, diuitiis referta, diri-

puit

puit, vastauit, incendit. Vbi nunc illa superba mens tua, superbe Basili? Non sustines, video, vires Ducis nostri, deseris Smolenscum, Moscouiam vsqué fugis; & neq; hîc satis tutus, aut tectus, diffidis rebus tuis, & trepidas cum tuis, & toto illo peramplo Ducatu. Siste hîc gradum, fortuna belli tibi pepercit. Pacem pete à Rege, pete à Duce; faciliter habes, non in te procellę deseuiũt grauiores. Mitis illa Diua Clemẽtia, quę lenit, quę tẽperat, quę seruatũ it, eos ipsos qui se perdũt: & anni tempus horridum inuictum Ducis mei sistit animum. Magnum virum, Principem vides virum, auum tuum, Princeps Illustrissime, & maiorem videres: vberior enim, & copiosior offertur mihi materia de illo dicendi; sed mihi lingua, ingeniumq; titubat, & animus ad alterum Constantinũ, huius filium, tuum Parentem, festinat. Quid hîc faciam? quò me vertam? Nimirum non ipsius admirabili, inusitatęqúe virtuti par à me orationis genus potest adferri. Quid à me? omnium eloquentissimorum studium dicendi, illius dignitate inferius est. Magnus hic vir fuit, magni Russi

Magnâ de stirpe nepotum,

magnum eius in religionem studium, magna in bonũ Publicum merita, & quę nulla vnquã obscurabit obliuio. Illustris siquidem, & peruagata eius fama multorum magnorúmq; meritorum, & in ciues, & in Patriã firmiter radices fixit. Nostrum vixit ęuum, nouimus quantus ille Princeps, nouimus prudentiã, virtutes, facta; laudes exprimere nõ possumus, & silemus. Neq; etiam

etiam Sol eget alienæ lucis: non item noſter noſtri pręconij. Breuiter dico: Toga & Sagum Virum principem habuit; & diuino conſilio, in illo confinio ferociſsimarum, & rapaciſsimarum gentium, nomen Chriſtianum, & Polonicum acerrimè impugnantium, conſtitutus fuit, tanquam in communi quadam arce, & propugnaculo ad ſuſtinendam, & propulſandam barbarorum immanitatem, atq; agendas pro nobis excubias. Ita eſt profectò,

Hoſtis non illi quiſquam ſe impunè tuliſset
obuius armato;

& ideò quod vixit (atq; vtinã diutiùs vixiſſet: ſed enim ex hac vita ad beatiorem abijt) virtute illius tegebamur: laboribus quieſcebamus: periculis defendebamur. Ex hac aurea, & nobili ſtirpe tu aureus & nobilis ramus maiorum luce exſplenduiſti; ſed magis tuâ, quippe qui talem fortunam facere potuiſſes, niſi accepiſſes: imò maiorem, maiori luce virtutis, & meritorum. Etenim te ad verum decus nitentem, ingenij cultus, illaq; ſtudia exceperunt, à quibus facilè itur in omnes dignitates. Scilicet ab ipſo ineuntis æui flore acceſsit tibi inſtitutio diligens, rectaqúe, radix & fulcrum totius reliquæ vitæ, à quâ per templum Virtutis ad templum Honoris,

Quò te cæleſtis ſapientia duxerit, iiſti.

Ecce domi Græcis, pariterq; Latinis literis, & pulchris moribus diligenter excultus iuuenis Deo Duce in Italiam, matrem ſcientiarum, elegantiarumqúe, miſſus, ita

ibi egisti, vt voce ac digito signareris probitatis, modestię, grauitatis exemplar. Musarum pariter, & gratiarum decus. Quoniam moribus in illa ætate grauibus, humanitatis tamen, ac facilitatis condimento tẽperatis, eos quibus cum vnà eras, & incredibili quadã iucunditate tibi conciliabas, & exemplo tuo ab omni improbitate reuocabas; literis verò atq; ingenio senum etiam doctissimorum doctrinam æquabas, ingenia superabas. Reuera quos magnis & nobilibus populis rectores destinauit supremum illud Numen, in eis plerumquè virtus non expectat annos: sapientięq; semina eorum animi & comprehendunt faciliùs, & tempestiuiùs adolescunt. Breui hîc imbibisti priscos illos Doctores ad vitam formandam, rationem gubernandæ Reipub: danda capiendaquè de rebus magnis consilia: hîc scientiã de temporum ratione, terrarum situ, populorum institutis, ingeniis, moribus, gentium inter se naturali sensu, aut dissensu hausisti: hîc Historiam percepisti sacram & profanam, nouam & veterẽ, domesticam & externam. Et sanè vtiliter: dici enim non potest, quanto tibi nunc & ornamento & auxilio doctrina sit, cum te & generis tui nobilitas, & tua virtus iam ad Reipub: gubernaculum admouerit. Fęliciter in Poloniam rediјsti, & statim ostendisti, nunquam desidem atq; ignauam esse virtutem: nullas ipsi esse à pręclaris actionibus ferias: fortes & constãtes animos non ad quietem inuitari, sed ad labores & munera in Repub: suscipienda suscitari. Annos natus non amplius

plius

plius octodecim, Dubnũ obſidio & periculo grandi à Scythis cinctum, cuius ſeruandi vix ſpes iam erat, auſpiciis paternis, belli celeritate explicaſti. O felix principium rerum à principe iuuentutis. Magna iam tum omniũ de te ſpes, & expectatio; neq; fefeliſti. Promouit Deus benignus altiùs tuã virtutẽ, quia tibi ab ipſo pincipiũ; ab ipſo, inquã, & vero de ipſo ſenſu, vero in eũ cultu. Diſcidiũ fuit, & eſt fidei Græcę, quã tu à parẽtibus, & maioribus tuis acceperas traditam, à noſtra Catholica Romana Eccleſia, quę omnium diuorum eſt communis mater; & in cuius gremio (vt hac aurea gnome ab ore aureo prolata vtar) mori felicius eſt quàm ab initio naſci: cum non naſci ſatius ſit, quàm in hac non mori. *Hic enim* (verba Lactantij vſurpo) *eſt fons veritatis, hoc domicilium fidei, hoc templum Dei, quod ſi quis non intrauerit, vel à quo ſi quis exiuerit, à ſpe vitæ, & ſalutis æternæ alienus eſt.* Tu intrauiſti, exire noluiſti; ſed ſemel eam complexus fortiter, & conſtanter ſeruaſti, & quidem multa dura & difficilia perpeſſus à parente tuo, ad religionem Græci ritus reuocante. Profectò triplici hic Ægide munieras pectus: vero iudicio, ac ſenſu de rebus humanis Diuiniſqúe: Recto & immoto animi robore, non elati externis, aut fortuitis depreſsi: Voluntaria perpeſsione rerum, quæcunque homini aliunde accidunt, aut incidunt; & ideò ſtetiſti, vt in medio mari edita & altiſsimis defixa radicibus rupes, ſtetiſti, inquam, firmiter, & gradum firmaſti cõtra hunc inſurgentem aſſultum. Vidiſtin' in ſcutis quorundam

E teſtamẽto Ioañis Zamoſcij ſupmi Prę fecti exercituũ, & Cancellar: regni Pol.

rundam hodie Regum ſublime illud: NEC SPE, NEC METV. in te conuenit, qui altus contra omnem caſum, & erectus, magnum illud tibi vindicaſti: NON MOVERI. Et Reuera fuit. inconcuſſus inter nimbos, & fulmina, & tempeſtates, atque

mediis tranquillus in vndis

in hocce tali caſu viſus es. Quid mirum? vt heliotropium ingenio ſuo ſemper ad ſolem: ſic ratio tua ad Deum, originem ſuam, obuerſa, firma in bono fuit, & immota, vnum idemqúe ſentiens, vnum idemqúe appetẽs. Macte animi perge in hoc tali paſſu fidenter, &

ne cede malis, ſed contra audentior ito
Quàm tua te fortuna ſinit.

Non enim deſerit vnquam Numen benignum ſibi fidentes: & tibi in vero de ſe ſenſu, in vero in ſe cultu contra omnes inſultus præſtò fuit, &

per obſtantes cateruas
Explicuit tua victor arma,

dum hæc vincla ſolicitudinum, quibus in hoc Caucaſo ligabaris, dempſit, téq; nouum Prometheum, nouus hic & verus Hercules ſoluit, & hanc pietatem largiter munerauit, quâ per ipſa pericula ſuum nomen, & Numen pio ſenſu, pio cultu, idqúe priſco more, iuiſti aſſertum, defenſum, propagatum. An non te vna? Profectò hanc pietatem in pectus demiſſam virtutũ agmẽ conſecutum eſt, atq; etiam fælicitas externa. Et hoc ab omni æuo obſeruatum; Deum qui ſe colũt attollere; & piis, religioſisqúe Principibus proſpera plurimùm

euenire

euenire. Vide vel in vna familia Auſtriaca. Rudolphus primus, huius gentis origo, merito pietatis fluctuans per diſsidia imperium ſtabiliit, & gentem fatalem ſceptris regniſq; propagauit. Vide in Teipſo Dux Illuſtriſſime, in quem Deus ob hanc ipſam rem effuſus in ſuis dotibus internis, atq; externa fęlicitate, quibus ſine titulo magnus es, & à teipſo clarus. Sed hoc remota inuidia poſteri magis dicent vix credituri, decreſcentibus demum naturæ annis, tantum virtutis decus affulſiſſe; & quem vixiſſe moribus antiquis intelligent, antiquis quoq; temporibus natum putabunt. At uerò perēnis naturæ fœcunditas ac æterna eſt. Omni æuo gignit, viros bonos, viros Principes. Noſtro tu natus genio & ingenio, prudentia & virtute, in qua tibi Diua pietas præluxit, nomen prius, idq́; æternum, inueniſti, quàm pręſagijſti. Et facilè fuit. namqúe tibi memoria in id ſupra quod aſcendi non poteſt, euecta: mens in tantū bona, quanta ex ipſo virtutis vtero naſci poteſt: iudicium, quod ne qui intellexit quidem, ſat & ſuper miratur: ingenium, quantum vel mortalitas recipit, vel induſtria percipit: prudentia ſuccedente ætate incredibilis vereq́; Diuina, & quæ vtrū ciuilibus magis operibꝰ an bello ſuffecerit, in ambiguo eſt. Iā grauitas in vultu vbiq́;, & auctoritas in verbis & factis tuis ſingularis, at ſimul etiā comitas & humanitas: illę venerabiles, iſtę amabiles, adeò, vt nemo ſit, quē Sarmatia noſtra magis reuerita ſit, minus verita, & in quem duplici iſto feratur affectu venerationis pariter, & amoris. Quid hîc

virtutes tuas numerem? *Rectus*, & sine fuco, virtutis amãs tibi animus, & animi erecta magnitudo par vtriq; Fortunę. In altam Fortunam multi nimbi, procellæ, fulmina incidunt, aut incurrunt. nil miserius Principe qui ad singula moueatur, aut se inflectat; nil te felicius: quia sicut adamas, nobilissima inter gemmas, infractam vim habes ad omnia incerta rerum humanarũ. Namq;

Rebus angustis animosus, atq;
Fortis appares: sapienter idem
Contrahis vento nimiùm secundo
Turgida vela.

Tractas humana, eáq; nosti: sed iis te etiam eximis, & tecum dicis: O quam contempta res est homo, nisi super humana se erexerit. Erectus tibi, dixi, animus; sed etiam ius, & æquum in se, inqúe aliis firmiter seruans, & clemens atq; benignus. Namqúe à barbaro istud est barbarum: IN MAGNA FORTVNA ID ÆQVIVS, QVOD VALIDIVS: & ideò sola credis licere tibi laudanda, omnibusqúe tribuis, quod suum est, meritis prœmium, noxiis pænam; sed etiam simul lenis, & temperas, etiam noxios eripis, lapsos erigis. Et sanè hæc mitis Diua decet magnos animos: & quod notes, non nisi in eos cadit. Siquidem hęc

Cur: Tac. xv. Añal.

Est summa virtus, petitur hac cælum viâ.

Ampliùs: continens & temperans: non enim quicquã indecorè effæminateué dicis, aut facis, sed omnia decenter, viriliter, in ordine & modo. Taceo alias reliquas virtutes, quę in te Sole clariores. Quid illa admirabilis

rabilis

rabilis moderatio in alta Fortuna? Mehercle inter tot obſequia Fortunæ difficilè eſt non alta ſapere, & non abripi licentiæ ventis: quia inter talia non ſatis cauta mortalitas. Non difficilè tibi: quia noſti hominem te eſſe: magnas arbores diu creſcere, vnâ horâ extirpari: cuncta mortaliũ incerta; & ideò quantò plus adeptus es, tantò te magis in lubrico cenſes, ideò ſenſum de te, tuiſqúe temperas, imò & actionem. Hinc ſermo tibi grauis, & paucus; ſed idem prudens. odiſti quorum omnis virtus in lingua ſita. Cultus decẽs, & ſobrius. turpe quippe ducis viro, cùm animum habeat, captare laudes ex corpore. Et certè quid opus? Ἔμοι γέ δοκεῖ καὶ ἐκ θεῶν τιμὴ τῆς καὶ χάρῆς συμπάρεπθει Ανδρι ἄρχοντι. Cum Xenophonte dico. Age verò in diuitiis maius quiddam eſt, quàm imperiti ſuſpicentur, rectum curſum in vndoſo iſto mari tenere, tenes,

te liquidus Fortunæ riuus inaurat. Sed

Dij tibi diuitias dederunt, artemq; fruendi:

quia prudenter mentem ab his, ad altiora natam, auocas, & contemnis; ſed contemnis cum modo, qui niſi adeſt, inſipiens omnis ſapientia eſt. Et quidem homini ego nil humanarum rerum magnum eſſe fateor, ſi animum, & cœleſtem illam Particulam ſpectes: ſi corpus, & ſi vitam, cur prorſus negligas ea, quę ad opes faciunt, aut honores? Abiectè ſapit quiſquis ea ſic abijcit. Tu te erigis: quia tibi omnia ad Bonum Publicum, omnia ad pietatem, & ſalutem directa: ad quam niſi pertingimus, malè, & infeliciter decurrimus

Mihi videtur à Deo Venus quẽpiã comitari virũ Principẽ.

hoc

hoc quicquid eſt vitę. Hinc te Deum quendam terreſtrem ad benefaciendū humano generi è cælo miſsū ducimus: quia fontem benignitatis tuę in omnes reſeraſti; & verè fontem: ita largiter, & perenniter in omnes fluit. Nec iſta in gratiam, aut gloriam. Deo ſoli, & vſibus humanis imputas: & fructum beneficii vnum cenſes, FECISSE. O rarum mirúmq; virum: O dignum hac, & maiore Fortunâ, qui tam bene eam cepit: Sic, Princeps Illuſtriſsime, in omni externa ſpecie facis, & ego videre te videor

Tranquillum, vultus ſubmittentemq; modeſti
Fortunæ vexilla tuæ.

Curt. lib. vij. Modeſtiam enim ab Scythia præcepto non Scythico complexus, Fortunam tuam preſſis manibus tenes, & felicitati frenos imponis; atq; ita, licèt lubricam, faciliùs regis. Deniqúe mores tui quales? Poëtę verbis deſcribo:

Fœcunda quies, virtuſq; ſerena,
Fronte grauis, ſæuuſq; decor, luxuq; carentes
Delitiæ.

Voce magna clamo: omnia habes ſine iactantiâ, procatiâ, vanitate. Et non miror. Fulcimentum omnibus hiſce doctrina, quam cum ipſo hauſiſti lacte: per hanc enim animus noſter diſcit omnes motus magis habere in poteſtate. Hinc Plutarchus Marcio Coriolano, & Caio Mario, ſummis alioqui viris, hanc vnam defuiſſe oſtendit: qui ſi Muſis, Gratatijſqúe litaſſent, non impetu ablati tam fœdum, & turpem rebus ſuis

exitum

exitum dediſſent. Litaſti, ô Princeps, vtriſq; atq; produ cis in vſum publicum. Quid enim ille innatus amor in viros doctos? quid in Academiã noſtrã, antiquam ſedẽ Muſarum, atq; virtutum? Odiſti nouellos *Doctores*, qui noua concinnabula aperiunt, & non candidam ſimplicitatem, ſed fucum, atq; adeò in ſuum, nõ Publici Boni vſum. O fælix olim Polonia, cum tibi rectores, & Senatus ex hoc vetuſto Gymnaſio! O fælix Academia, mater mea, cum Reges, & omnes Regni ordines certatim in amorem tui inclinati. *S*i qua Academiarum in orbe terrarum (audacter ſic loquar) floruit; eam Cracouieñ. ex animi mei ſententia poſſum profiteri. *S*ed hîc mihi ſuſpirium: heu decor ille, & flos omnis, quomodo exaruit? Agnoſco vt in mari fluxum hunc Fortunę, & refluxum: & Prouidentiæ occultam legem, quę attollit, deiicit, iterumq́ue attolit: & tibi (præſagus Vates vera ominor) ô Academia mea fiet. Interea animum erige, & præi nobis exemplo ad robur, & conſtantiam, quia, vt formoſa corpora etiam in morbo veſtigia decoris ſui retinent: ſic tu priſtini ſplẽdoris. Confide autem: deliquium aliquot veluti Solis eſt, non interitus; exurges. Ita me credere firma tua in Deum pietas, in *B*onum Publicum amor, in Regẽ tuũ, & Ordines Regni obſequiũ, atq; candor cogit: ille, & iſti aderunt, & Genius inprimis tuus potens, & perpetua tutela. Vis fidem? Ianuſsius Oſtrogius Princeps inter alios tibi offert, qui dictis, & factis, pro aris, honore, ſaluteq; tua cum liuore calumnian-

tium depugnat; & nō in alio, in tuo gremio alumnos suos semper fouet, & alit in vsum vtriusq; Reipub: sacrę, & prophanę. Et non immeritò: omnis ætas docuit, literarum studiis, & florentibus ingeniorum virtutibus, imperia crescere, & florescere. Gaude ô Academia mea tanto protectore: gaude ô Polonia tanto Senatore. Vidit enim Sigismundus Rex sapientissimus bona tua, ô Princeps, cùm te coram vidit: Vidit istam dignitatem corporis, eloquium oris, animi prudentiā; & statim in sanctius consilium adsciuit, auxit, dico, SENATORIA, eaq; primariâ dignitate, quā sustines cum fauore, laude, plausu,

Omnibus incutiens blandum per pectora amorem.

Diuinitas quędam videtur, & est profectò hęc dignitas in te: *Nam consulta Patrum, nam leges iuraq; seruans* salutariter, & ex vsu publico illam administras. Enimuerò Princeps es Gente, Princeps dignitate, Princeps mente, linguâ, consilio. Namq;, ad mentem Demosthenis, dum nauis Reipub: est salua, promptè consulis, & prouidè: quia postquam fluctus exuperat, inane est studium. Consulis etiam seriò, & non properanter: quia omnia non properanti clara certaq; sunt: festinatio verò est cęca. Vidimus, videmus, videbimus bona consilia morâ valescere; maximè apud te, cuius consilij gubernaculum lex Diuina, sine cuius ope nihil ritè, nihil prouidenter auspicamur. Et ideò vel maximè fortis apud te, non obnoxia, sententia, quod magnum in Senatore, atque vtile munus, vt ex mente Solonis

συμϐȣ

Συμβουλή μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ κάλλιστα.

Nam reuera rara hęc nimis in aulis Principum virtus, vt ſit, qui omnia poſſidentibus verum dicat; dicis tu, Senator digniſſime, ſed moderatè: quia

Consulat, nõ ſuauiſſima, ſed vtiliſſima

Eſt modus in rebus, ſunt certi deniq; fines,
Vltra quos, citraq;, nequit conſiſtere verum;

ſed tempeſtiuè: quia frequenter ſaluberrima medicina abit in perniciem, data non opportunè; ſed cõſtanter: quia fœda eſt vacillatio ſententiam mutantium, & certum ſignum non certę mentis. Certa mens tibi, nunquam te in aliquibus mutas, ſed potiùs aptas: quia vir verè prudens & ſapiens, non ſemper it vno gradu, ſed vnâ viâ: tu, vt verbo dicam, non curſum eundem tenes, ſed portum, qui eſt ſalus publici Boni. Sed in hoc gradu vel hoc vno potiſſimùm excellis: quia procul à te rei tuę ſtudium. quippe rectè cenſes, priuatas res ſemper offeciſſe, offecturaſq; publicis conſiliis: & pręcipuum veri iudicij venenum, atq; Reipub: interitum ſuam cuiq; vtilitatem. Docuerunt Athenę, olim ſub triginta Tyrannis afflictę: docuit Polonia bis ſub duodecim Palatinis.

Tunc nos calcabant Moraui, tunc Pannones: omnis
Deniq; Lechitis quiſquis iniquus erat,
Dum ſua quiſque petit, quærit ſua.

Ita, mehercle, ita, priuatum bonum, fidem & probitatem euertit: duo boni conſilij inſtrumenta. A Te, ô Princeps, iterum dico, procul huiuſce modi mẽs, procul ſententia: qui omnia ad publicam ſalutem dirigis.

 Ah vit

Ah vtinā in hac, & alijs virtutibus tibi similes, qui gradu similes: quorum aliqui (plerique, nolo dicere) in ista altitudine, nihil nisi alti sunt: & vt Cupressi, cætera steriles, præter speciem nihil habent. Vtinam, dico, plures tuę clasis ita sint animati: non verear dicere, illorum ornamento, Reipub: pręsidio id fore; & consultiùs atque feliciùs quædam administratum iri. Sed enim (prô dolor) cum nos longè oporteat prospicere futuros casus Reipub: iam deflexit de spacio, curriculoque consuetudo maiorum. Nimirum multi callido ingenio, semper mouent aliquid; & nec quieta, quieta sinunt: multi officium suum sanctum, atq; solenne rei suæ studio comminuere ac violare solent: multi, priuati odij pertinaciâ, spirant in publicum exitium; etiam in CONSILIO SANCTIORI nō aliter quàm remiges, & nautę digladiantur in vna aliqua naui, & Bonum Publicum priuatis simultatibus impediunt, immemores exempli Aristidis, qui Themistocli valde aduersus, in vnam legationem cum eo missus, ad portam vrbis veniens: Visnè, ô Themistocle, (inqt) inimicitias paulisper hîc deponamus, recepturi eas, cū redierimus? Sciebat, scilicet, rem communem, sine communione animorum nunquam rectè administrari. Demum multi certamen plerumqúe adulationis certant, & dant se non magno alicui solùm; sed his qui magni apud magnum. Quod vitium ita inhærens & affixum aulæ, vt desperem posse euelli. Placentini, aut Laudenses ferè totum hoc genus: quia aut eo sententias

tentias

tentias dirigunt, quò Principem ire censent; aut in gratiam eorum flectunt, qui ipsi in flagranti gratia sint regentis. Nec mirum: nam & fructum pręsentem capiunt, & res, in facili, ac sine labore. Et ideò pauci Vero nenses. Tu inter eos primus, & Princeps, qui dignitatem tuam multos annos ita sustines, vt fidem probaueris, & communiter omnibus integritatem, animũque ab omni labe, aut corruptelâ immunem. Talis & tanta prudentia tua in quiete, quid in motu? Etiam hîc Patrię & Boni Publici integritas, & salus tibi scopus. Motum vidimus nostra ætate, cum arma subditorum in suum Regem mota pro religione & imperio: vidimus *parentes.*

Frontibus aduersis fraternaq́; cominus arma,
Cognataśq; acies:

*V*idimus milites in omne fas nefasque auidos, aut venales, non sacro, non profano abstinentes, quòd meritò mare ipsum dixerim calamitatum: vidimus homines quosdam maioris animi, quàm consilij, vno veluti filo appendisse Publicam salutem: vidimus omnia sic turbata, aut desperata, vt pars consilij censeretur, nõ se miscuisse consilijs. Tu Te, miscuisti, mente, linguâ, factis. Etenim velut Sol dispellens tenebras iuisti obuiam malo; & in quiete, aut subductione aliorum manum ad clauum porrexisti: nam & manu strenuus, & consilio prouidus ad salutem Patriæ, & dignitatem Regis, lectissimum & copiosissimum exercitum aluisti. Aiunt gloriari solitum Q. Hortensium quod

nunquam ciuili bello interfuisset, tibi mens alia, & lex Solonis suasit: IN CASV (inquit) *Ciuilis discordiæ, qui non alterutri parti sese adiunxerit, sed à communi malò secesserit, domo, patria, fortunis careto: exul, extorrisq; esto.* Quis enim color, aut ratio, cum tranquillis rebus ad Clauum sederis, vt deseras, abijciasqúe eum turbatis? Romanus ille Cato, virtutum viua imago, non comitem solúm ciuilibus armis se præbuit, sed Ducem. Clari quippe & illustris viri est, omni tempore, cum omni honore in Repub: versari, atq; in ea excellentiùs sese gerere. Tu talis, ô Princeps, & fecisti: quia in communi illo motu iunxisti te gregi tuo: id est, bonis, & Regi tuo; sed cum hac lege, vt consilia tua, Pacis & Togæ socia, non belli, atq; armorum essent. Nam etiam in ipso æstu belli, huc illa contulisti: id est, victoriæ, atq; irę moderatus es: O virum! ô ciuem! certius sapientis exemplar, quàm Hercules, aut Vlisses: Istud profectò est istud, verè sapientem esse: exercere, & ostendere in Sole, atq; opere, quę aliis in vmbra atq; ocio differuntur. Ecce hic

surgit post nubila Phœbus.

ecce felicem res sortita finem. Totius belli stamen, ac subtegmen tuâ prudentiâ abruptum est: belli, inquã, ciuilis incendium salute Patrię restinctum. Neque hoc satis, etiam alibi tuam prudentiã, tuas vires nouimus. namque à crudo & immani Scythico hoste, ceu ab imbre effuso, sæpenumero Patrię nostrę

Omnis laterum compago fatiscit,

dum audimus ab illis latronibus, loca sacra profanari:

oppi-

oppida capi, & incendi: agros vastari: multam hominum multitudinem in fœdam seruitutem abduci.

Tu veniens nimbosq; fugas, solemq; reducis.

quia positus in vltimo illo confinio, exultantem barbarorum audaciam comprimis: flammam, ferrũ, incendia, rapinas, libidinem, à nostra vita, tectis, fortunis, corporibus arces: à templis sacrilegia depellis, ab oppidis direptionem, ab agris vastitatem. Profectò tibi alij vitã debemus: alij libertatem: omnes securitatem. nunquam enim barbaro ex acie, aut campo cessisti: quia te duce tuus miles didicit vincere, barbarus vinci. O quàm frequenter campi illi, hostium aut sauciorum, aut morientium inconditis personant vlulatibus. Sic Princeps Illustrissime,

Ἣν ἔλαχες σπάρτην, ταύτην κόσμεις. *Quã nactes spartã hãc ornas.*

dignitatem dico & Patriam tuam, in cuius bonum & salutem mirificè te accendit.

fax mentis honestæ

Gloria.

per quam mortalis tua vita immortalis est. Vt enim olim Magi aduersus Plutonem & tenebras, lucido, & illustri amictu se muniebant: sic tu, veræ vitæ cupidus, aduersus mortalitatis horrorem, immortali luce laudis, atquè famæ; sine qua omnis vita mors est, obliuio omne nomen.

Finio, Princeps Illustrissime, vnaquè constanter assero, me, dum te sic Sarmatiæ, imò toti mundo, atquè æternitati depingo, aut desingo, de Bono Publico mereri.

reri. Leget hęc noſtrum æuum, leget poſterius, & imitabitur, te priſci, & illuſtris non magis ſanguinis ſobolem, quàm virtutis hęredem. Quidni? Conabitur ad eam gloriam atq; nomen id, quod iam tibi: id eſt, æternum atq; magnū: quia tu ipſe magnus, & omnia in te magna; maioraqúe futura, ſi maior aliquis tuę virtuti campus. Voueo, & acclamo; ſed etiam maiorem aperio. Tu erigere,

O decus eximium, & magnis virtutibus auge

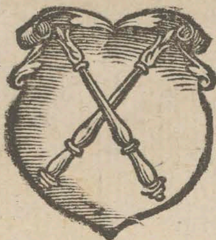
omnium de te conceptam ſpem, atq; expectationem. Ecce priſca Religio ab ipſo Deo, per Deum, prolem Dei æternã, & Diuos nobis tradita, impetitur, & turbatur à ſenſibus, qui ab Orco nati. Fortiter reſiſte, & propugna, quæq; diſiūcta, in vno aſſere. Vt enim Principis eſt in õni virtute populo pręire; ita in pietate maximè, quæ princeps, & caput virtutũ. Ecce Patria noſtra (prô dolor) in varia diſtracta, grauib⁹ vrgetur ꝓcellis, vrgetur internis, & externis fluctibus, &, vt video, ſanguinis Polonici fluctib⁹ miſerandũ in modũ premitur, vt video,

Nudum remigio latus,
Et malus celeri ſaucius Africo,
Antennæq; gemunt, ac ſine funibus
Vix durare carinæ
Poßint imperioſius
Æquor.

Agè cum Deo benigno, vir prudentiſsime, accede, & iuua gubernaculum Tuâ prudentiâ, Tuo conſilio; ſed etiam forti dexterâ. Superbit Tyrannus, & hoſtis Aſiaticus

aticus ob nostrum sanguinem recens effusum. Accingere gladio tuo super fęmur tuum, vlciscere, & aliquãtulùm decus nominis Polonici imminutum instaura. Porrò cum isthęc duce supremâ illâ mente, quę omnia ex mente, & salute nostra facit, effeceris, Musę tibi restant, Musæ: & vnicum illarum domicilium, vnica, inquam, in totâ Sarmatiâ Academia nostra, quę candidè, & constanter cõtra omnes verę pietati aduersantes, opiniones, validum semper fuit propugnaculũ: atq; etiam procreatrix fortium virorum, Bonum Publicum amantium, & illud in melius promouẽtium. Eam tu, Princeps Illustrissime, quę tibi per me suos commendat Lares, calidè, oro, foue, promoue, attolle, contra insurgentes liuidorum impetus defende, & vnà me alumnum, aut filium eius in tuam tutelam, atq; fidem suscipe. Magnum æternumqúe, vt dixi, iam tibi nomẽ, maius æterniusqúe (si licet sic dicere) te manet à Musis: quia vt rectè Pindarus: Ῥῆμα δ᾽ ἐργμάτων χρονιώτερον βιοτεύει, ὅτι κε σὺν χαριτῶν τύχα γλῶσσα φρενὸς ἐξέλο βαθείας. *Sermo factis diutiùs viuit, quem cũ Gratijs volẽtibus lingua è mente extulerit profunda.*

Imò à solis Musis vna, & sola æternitas: nihil
enim est, cui non senectus sua; *V*irtus, &
Musa, solæ immunes ab ista lege
DIXI.

17